

ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ

МАТЕРІАЛИ ЗВІТНО-НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
СТУДЕНТІВ ФАКУЛЬТЕТУ МИСТЕЦТВ
ІМЕНІ АНАТОЛІЯ АВДІЄВСЬКОГО

Випуск 14

*Міністерство освіти і науки України
Національний педагогічний університет
імені М. П. Драгоманова
Факультет мистецтв імені Анатолія Авдієвського*

Проблеми сучасної мистецької освіти

Випуск 14

**Київ
Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова
2019**

УДК 373.67:78
ББК 85
П 78

Рекомендовано Вченою радою
Факультету мистецтв НПУ імені М. П. Драгоманова
(протокол № 9 від 20 березня 2019 року)

Редакційна рада:

- Федоришин В. І.** – доктор педагогічних наук, професор, декан
факультету мистецтв НПУ ім. М. П.
Драгоманова
- Щолокова О. П.** – доктор педагогічних наук, професор, *головний
редактор*
- Козир А.В.** – доктор педагогічних наук, професор
- Горбенко С. С.** – доктор педагогічних наук, професор,
заслужений працівник культури України
- Гуральник Н. П.** – доктор педагогічних наук, професор
- Завадська Т. М.** – кандидат педагогічних наук, професор
- Гризоглазова Т. І.** – кандидат педагогічних наук, професор,
науковий редактор
- Хоружа О. В.** – кандидат педагогічних наук, доцент
- Козинко Л. Л.** – кандидат мистецтвознавства, доцент

Проблеми сучасної музичної освіти. – К. : Видавництво НПУ
імені М.П. Драгоманова, 2019. – 267 с.

© Колектив авторів, 2019
© Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2019

ЗМІСТ

<i>Азанова Д.</i> РОЛЬ ТАНЦЮВАЛЬНОГО ФОЛЬКЛОРУ В ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ УЧНІВ СТАРШОГО ПІДЛІТКОВОГО ВІКУ.....	8-12
<i>Атамасенко С.</i> МУЗИЧНА ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ЯК ГОЛОВНИЙ ЧИННИК РОЗВИТКУ ВИКОНАВСЬКОЇ МАЙСТЕРНОСТІ УЧНІВ- ПІАНІСТІВ У ДШМ.....	12-18
<i>Базалєєва Д.</i> КЛАСИЧНИЙ ТАНЕЦЬ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ ДОВПЛЬНОЇ УВАГИ УЧНІВ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	18-22
<i>Бас Г.</i> РОЗВИТОК ХУДОЖНЬОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ПІДЛІТКІВ ЗАСОБАМИ НАРОДНО-СЦЕНЧНОГО ТАНЦЮ.....	22-26
<i>Бахчеван М.</i> РОЗВИТОК ТРАДИЦІЙ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНО- СЦЕНІЧНОГО ТАНЦЮ У ТВОРЧОСТІ В. АВРАМЕНКА.....	26-30
<i>Беденко А.</i> ОСОБИСТІСНО-ТВОРЧИЙ РОЗВИТОК УЧНІВ МОЛОДШИХ КЛАСІВ НА ЗАНЯТТЯХ ГРИ НА ФОРТЕПІАНО.....	31-35
<i>Безушко В.</i> ОСОБЛИВОСТІ МУЗИЧНО-ТВОРЧОГО РОЗВИТКУ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ.....	35-40
<i>Блохіна І.</i> ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ВИКОНАВСЬКОЇ КУЛЬТУРИ ПІДЛІТКІВ В ПРОЦЕСІ ПОСТАНОВКИ ХОРЕОГРАФІЧНИХ НОМЕРІВ.....	40-45
<i>Болтівець Л.</i> ВРАХУВАННЯ ВІКОВИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА В ЗОШ. ...	45-52

Бударецька Ю. ФОРМУВАННЯ СПІВАЦЬКОГО ГОЛОСУ У ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ НА ЗАНЯТТЯХ З ВОКАЛУ В ЗАКЛАДАХ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ.	52-61
Вензовська К. ВОКАЛЬНО-ЕСТЕТИЧНЕ ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ ПЕДАГОГІЧНИХ УНІВЕРСИТЕТІВ – ПРИОРИТЕТНИЙ НАПРЯМ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ.	61-66
Гандзюк Ю. РОЗВИТОК ХОРЕОГРАФІЧНИХ НАВИЧОК ПІДЛІТКІВ У ШКОЛАХ ЕСТЕТИЧНОГО ВИХОВАННЯ.	66-73
Гу Ліна ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ РОЗВИТКУ АНСАМБЛЕВИХ НАВИЧОК МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА ЗАНЯТТЯХ ХОРУ.	74-79
Дейник С. ФОРМУВАННЯ МОРАЛЬНО-ЕТИЧНИХ ЯКОСТЕЙ УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ В УМОВАХ РОБОТИ АМАТОРСЬКОГО ХОРЕОГРАФІЧНОГО КОЛЕКТИВУ.	79-83
Журавленко Ю. ФОРМУВАННЯ ОСНОВ АКТОРСЬКОЇ МАЙСТЕРНОСТІ У ПРОЦЕСІ ВОКАЛЬНОГО ВИКОНАННЯ У МОЛОДІ.	83-89
Запривода А. СУТНІСТЬ ТА ЗМІСТ ПОНЯТТЯ «ЕМОЦІЙНА САМОРЕГУЛЯЦІЯ».	89-94
Іванов Д. РОЗВИТОК ПЛАСТИЧНО-ЕМОЦІЙНОЇ ВИРАЗНОСТІ ЗАСОБАМИ СУЧАСНОЇ ХОРЕОГРАФІЇ.	94-99
Іванова О. СУТНІСТЬ ТА ЗМІСТ ПОНЯТТЯ «ЗДАТНІСТЬ ДО ІМПРОВІЗАЦІЇ».	99-106
Іващук Л. ФОРМУВАННЯ МОТИВАЦІЇ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ДО ЗАНЯТЬ ХОРЕОГРАФІЧНИМ МИСТЕЦТВОМ.	106-113

Кириченко І. ХОРЕОГРАФІЧНЕ МИСТЕЦТВО ЯК ЗАСІБ ВИХОВАННЯ НАПОЛЕГЛИВОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ.	113-118
Коваленко В. СТИЛЬОВІ ОСОБЛИВОСТІ ДИРИГУВАННЯ.	119-124
Конікова А. ЖАНР ТРАНСКРИПЦІЇ В ІСТОРІЇ РОЗВИТКУ ФОРТЕПІАННОГО ВИКОНАВСТВА І ФОРМУВАННІ ПЕДАГОГІЧНОГО РЕПЕРТУАРУ.	124-132
Короткевич К. ДО ПИТАННЯ НАВЧАННЯ ШКОЛЯРІВ У СЕКЦІЇ ХУДОЖНЬОЇ ГІМНАСТИКИ: РЕТРОСПЕКТИВА ТА СУЧАСНИЙ СТАН.	132-138
Кузьменко О. ЗДАТНІСТЬ ДО ЕМОЦІЙНОЇ САМОРЕГУЛЯЦІЇ ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ ДО СЦЕНІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.	138-141
Лі Хунмей СУТНІСТЬ ТА СТРУКТУРА ГОТОВНОСТІ МАЙБУНЬОГО ВЧИТЕЛЯ МУЗИКИ ДО ТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ШКОЛІ.	141-148
Лісняк М. МЕТОДИЧНЕ ОБГРУНТУВАННЯ ПЕРЕВІРКИ ХОРЕОГРАФІЧНИХ ЗДІБНОСТЕЙ ДІТЕЙ РІЗНОГО ВІКУ.	149-153
Манович Л. РОЛЬ МУЗИЧНО-РУХЛИВИХ ІГОР НА ХОРЕОГРАФІЧНИХ ЗАНЯТТЯХ З ДОШКІЛЬНИКАМИ.	153-157
Мартиненко В. ВИКОНАВСЬКА МАЙСТЕРНІСТЬ У ЦАРИНІ КЛАСИЧНОГО ТАНЦЮ.	157-162
Маслій К. РОЗВИТОК МУЗИЧНОГО СПРИЙМАННЯ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ У ПРОЦЕСІ МУЗИЧНОГО НАВЧАННЯ. ...	162-168
Матерборчук А. РОЗВИТОК МОТИВАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ УЧНЯ В КЛАСІ ФОРТЕПІАНО ДШМ.	168-172

Матюшина А. ОСОБЛИВОСТІ БАЛЕТМЕЙСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ ПІД ЧАС ХОРЕОГРАФІЧНОЇ ПОСТАНОВКИ В ДИТЯЧИХ КОЛЕКТИВАХ	173-176
Муляр А. ЕТАПИ ФОРМУВАННЯ ІНТЕРЕСУ ДО ТАНЦЮВАЛЬНОГО МИСТЕЦТВА У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ.....	177-183
Пилипенко К. РОЗВИТОК ВОЛЬОВИХ ЯКОСТЕЙ ПІДЛІТКІВ НА ЗАНЯТТЯХ З ХОРЕОГРАФІЇ.....	184-188
Підлужний В. РОЗВИТОК МОТИВАЦІЇ У ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ НА ЗАНЯТТЯХ ХОРЕОГРАФІЇ.....	188-192
Полехіна А. СУТНІСТЬ ТА ЗМІСТ ПОНЯТТЯ «ТВОРЧА САМОСТІЙНІСТЬ»... ..	193-197
Саченко А. ОРГАНІЗАЦІЯ РЕПЕТИЦІЙНОЇ РОБОТИ З МОЛОДШИМИ ШКОЛЯРАМИ В ХОРЕОГРАФІЧНОМУ КОЛЕКТИВІ.....	198-204
Світанько І. ПІЗНАВАЛЬНА САМОСТІЙНІСТЬ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИКИ ЯК ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА.....	204-210
Скрябіна Н. ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ІНТЕРЕСУ ПІДЛІТКІВ ДО КЛАСИЧНОЇ МУЗИЧНОЇ СПАДЩИНИ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ В ШКОЛАХ ЕСТЕТИЧНОГО ВИХОВАННЯ.....	211-217
Сліпченко А. РОЗВИТОК ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ КЛАСИЧНОГО ТАНЦЮ.....	217-223
Слободян А. МЕТОДИКА ЕСТЕТИЧНО-ХУДОЖНЬОГО ВИХОВАННЯ УЧНІВ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ НА ЗАНЯТТЯХ З ХОРЕОГРАФІЇ.....	224-228
Чень Лян КИТАЙСЬКИЙ МУЗИЧНИЙ ФОЛЬКЛОР В ПОЛКУЛЬТУРНОМУ ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРІ УКРАЇНИ.....	228-233

Черниш А. ФОРМУВАННЯ СПІВАЦЬКИХ НАВИЧОК ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ МУЗИЧНО-ДИДАКТИЧНИХ ІГОР.....	233-238
Шапатова І. ГРУЗИНСЬКИЙ ТАНЕЦЬ ЯК САМОБУТНЄ ЯВИЩЕ НАРОДНОЇ КУЛЬТУРИ.....	238-243
Шмідт І. ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ПІЗНАВАЛЬНОГО ІНТЕРЕСУ В УЧНІВ ХОРУ ДМШ.....	243-247
Юрочкіна Н. ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ЕСТЕТИЧНОГО ДОСВІДУ ПІДЛІТКІВ ЗАСОБАМИ ХОРЕОГРАФІЇ.....	248-253
Янішевська І. СУТНІСТЬ ТА ЗМІСТ ІНТЕРЕСУ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ДО КЛАСИЧНОГО ТАНЦЮ.....	253-259
Ясницька Н. СУТНІСНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ХОРЕОГРАФІЧНО- ВИКОНАВСЬКИХ УМІНЬ УЧНІВ ПІДЛІТКОВОГО ВІКУ.....	259-263

включатися у будь-який настрій і передавати його за допомогою емоційного забарвлення у голосі, виразі обличчя та руках.

Також дієвим буде метод декламації. За цим методом дитина має прочитати текст пісні як вірш, з правильною інтонацією. Таким чином, під час декламації, можна правильно поставити опору та фразування, виявити основний сенс пісні та думки, які хотів донести автор, а тепер має передати виконавець.

Усі перелічені методи та вправи були випробувані на базі Міжнародного Дитячого Центру «Артек» на заняттях з вокального мистецтва серед дітей від 6 до 11 років. Залучення акторської майстерності в процесі навчання вокалу як засіб передачі образу пісні, її думки та емоційної складової, виявилось дієвим та допомогло значно більше розкрити творчий потенціал дітей.

Отже, на нашу думку акторська майстерність є невід'ємною частиною вокального мистецтва, вона допомагає зрозуміти як передати той чи інший образ, закладений у пісні, розвиває пластику рухів, дозволяє оволодіти своїми емоціями та вміти правильно інтегрувати їх у вокальне виконання творів.

За допомогою комплексу вправ, спрямованих на розкриття індивідуальності дітей та розширення їх емоційного спектру, вчитель може розвинути акторську майстерність дітей, здатність до імпровізації та їх власне бачення щодо інтерпретації заданого образу. Таким чином, вокальне виконання дітей стане емоційно забарвленим та виразним.

Доцільно починати розвивати акторську майстерність саме у дітей молодшого шкільного віку, адже вони більш пластичні та відкриті до нової інформації, форм вираження себе та легше долають психологічні «зажими», що іноді не дозволяють дітям старшого віку у повній мірі розкривати свої здібності.

Література:

1. Бекина С.И., Ломова Т.П., Соковина Е.Н. «Музыка и движение» – М. : Просвещение, 1984. – 23 с.
2. Дмитриев Л.Б. «Основы вокальной методики» – М. : Музыка, 1963. – 103 с.
3. Исаева И.О. «Эстрадное пение» – СПб. : АСТ, Астрель, 2007. – 54 с.

4. Назаренко И.К. «Искусство пения» – М. : Музыка, 1968. – 536 с.
5. Павелків Р.В. «Вікова психологія» – К. : Кондор, 2011. – 115 с.
6. Скрипниченко О.В., Долинська Л.В., Огороднійчук З.В. та ін. «Вікова та педагогічна психологія» – К. : Каравела, 2008. – 68 с.

СУТНІСТЬ ТА ЗМІСТ ПОНЯТТЯ «ЕМОЦІЙНА САМОРЕГУЛЯЦІЯ»

Запривода А., Холоденко В.

В умовах сьогодення, питання формування емоційної саморегуляції є надзвичайно актуальним. В складних умовах життя, неможливість диференціювати власні емоції, розуміти їх сутність, а також застосовувати засоби їх регуляції створюють додатковий фактор психічного напруження й призводять до негативних для особистості наслідків. Володіння прийомми стабілізації емоційного стану особливо актуальні в ситуаціях стресу, нестабільності оточуючого світу. Отже, здатність до емоційної саморегуляції є важливим фактором психічного здоров'я особистості.

Оскільки у науковій літературі існує багато підходів до визначення поняття емоційної саморегуляції, метою нашої статті є теоретичний аналіз феномену емоційної саморегуляції, та змісту поняття «емоційна саморегуляція».

Для досягнення поставленої мети, необхідно розглянути основні тлумачення поняття емоційної саморегуляції вітчизняними та зарубіжними вченими.

Поняття «емоційна регуляція» є похідним від дефініції «регулювати», «регуляція», «саморегуляція» і близьким за змістом до категорій самовиховання, самовдосконалення, що пов'язані із становленням особистості. Тож, для визначення змісту та сутності цих понять, звертаємось, передусім, до довідкової літератури. Термін «регуляція», згідно довідкової літератури, походить від латинського *regulare* – налагоджувати, приводити до порядку [2].

Згідно з «Нового тлумачного словника української мови», «регулювати» означає «впорядкувати що-небудь, керувати чимось, підкоряючи його відповідним правилам, певній системі» [4, с.108]. Поняття «саморегуляція» пояснюється у «Психологічному словнику» за редакцією А.Петровського, М.Ярошевського як «доцільне функціонування живих систем різноманітних рівнів організації і складності. Саморегуляція є важливим рівнем регуляції активності цих систем і відображає специфіку психічних процесів їх відображення, моделювання дійсності, зокрема у рефлексії суб'єкта» [5, с.352]. Як зазначають автори, саморегуляція діяльності людини виявляється в єдності її динамічних, енергетичних та змістово-сміслових аспектів.

Поняття «саморегуляція» досить широко представлено у довідковій літературі з психології і педагогіки. Детальну інформацію про означений феномен знаходимо у психологічному словнику за редакцією В. Войтка. Автор словника визначає поняття «саморегуляції» як «здатність людини керувати собою на основі сприймання й усвідомлення актів своєї поведінки та власних психічних процесів» [1, с.145]. Зазначено, що саморегуляція існує як процес регулювання окремих видів людської активності або діяльності в цілому: будування рухів та дій згідно виконавчих і тренувальних задач; свідоме чи довільне керування своїми психічними процесами; підпорядкування власних вчинків і поведінки моральним вимогам, велінням обов'язку, сумлінням; володіння собою – виявлення реакцій, ставлень, почуттів належним чином і гальмування неприйнятних за даних обставин чи для даного суспільства виявів; здійснення самовдосконалення [1, с.145].

Специфіку саморегуляції зумовлюють емоції. М.Гринцив вказує, що разом з когнітивними процесами, емоції виконують оцінно-регулюючу функцію у людських взаєминах. Вплив емоцій на перебіг процесів регуляції, виявляється в організації і спрямованості зовнішніх дій, поведінкових реакцій, вибіркової пізнавальних процесів, чіткості психомоторних і пізнавальних дій. Саме тому емоції є обов'язковим значущим чинником внутрішньої регуляції різних видів і форм довольної активності людини,

виступаючи суб'єктивною формою вираження актуальних потреб особистості.

Як складає особистісне утворення, емоційна саморегуляція має відповідну структуру. Автор, складниками емоційної саморегуляції виконавця визначає такі: мотиваційний, змістовий, операційний, вольовий та рефлексивний компоненти.

Мотиваційний компонент відображає бажання суб'єкта, спрямовані на досягнення певної мети діяльності, прагнення керувати своїми емоціями та поведінкою, намагання знайти оптимальний шлях досягнення цілі. Змістовий компонент проявляється в інформованості суб'єкта про певний вид діяльності, у свідомому розумінні її змісту, ретельному продумуванні всіх ланок розгортання виконавських дій. Операційний компонент відбиває наявність умінь та навичок виконання певного виду діяльності, технічної підготовленості до виконання дій. Вольовий компонент полягає у здатності суб'єкта активно домагатися свідомо поставленої мети, переборюючи зовнішні та внутрішні перешкоди. Зусилля та рішучість у досягненні мети діяльності. Рефлексивний компонент передбачає самосвідомість та самопізнання суб'єктом свого внутрішнього стану; самоаналіз власних дій, їх переосмислення та корекцію. Слід зазначити, що такий поділ на складники є досить умовним. Саморегуляція є цілісним утворенням і всі її компоненти мають функціонувати у нерозривній єдності, забезпечуючи активність дій суб'єкта з корегування власного емоційного стану та характеру виконання діяльності.

Вважаємо, що така компонентна структура є узагальненою для емоційної саморегуляції особистості. Визначені загальні закономірності емоційної саморегуляції, реалізуються щоразу в індивідуальній формі, залежать від конкретних умов, від специфіки конкретного виду діяльності, від характеристик нервової системи суб'єкта діяльності, його особистісних якостей, вікових особливостей тощо.

Проблема формування емоційної саморегуляції особистості належить до найбільш гострих і важливих у педагогічній науці та практиці. Питаннями саморегуляції особистості активно

займаються вчені-педагоги Є.Барбіна, І.Зязюн, Л.Крамущенко, І.Кривонос, О.Пехота, Г.Сагач, В.Семиченко та ін. Ці дослідники стверджують, що особистісна здатність до саморегуляції є умовою, необхідною для її становлення, гармонійного входження в соціум, зростання у професійному плані, адаптації до професійної діяльності. Володіння уміннями та навичками саморегуляції забезпечує здатність особистості до самовдосконалення та безперервного саморозвитку.

Такі автори як Ю.Лисюк, Г.Нікіфорова, О.Чебикін та ін. піднімають питання емоційної саморегуляції особистості у дисертаційних дослідженнях [3, с.71]. При різних підходах до цієї дефініції, автори сходяться на думці, що *емоційна саморегуляція є процесом, коли людина регулює свій емоційний стан у будь-якій ситуації* [6]. О.Чебикін, досліджуючи процес емоційної регуляції навчальної діяльності учнів, пропонує такі методи і прийоми формування означеного феномена: метод дій (мімічних) – ґрунтується на зворотному ефекті психологічних функцій вираження емоцій; прийом жестових та психомоторних дій, який завдяки руховій системі людини забезпечує регулювання стану; вправи, які ґрунтуються на психофізіологічних та біохімічних функціях регуляції дихання; прийом самонаказу і переключення уваги; ідеомоторне тренування – відрізняється спрямованістю уваги та мислення на дію, яка має відбутися; аутогенне тренування [6].

С.Максименко вважає, що аналіз емоційної саморегуляції доречно здійснювати, відштовхуючись від рівня емоційно-інтегративних функцій свідомості людини. Науковець вказує на три послідовні етапи становлення саморегуляції поведінки в системі інтеграції особистості: 1) базальна емоційна саморегуляція; 2) вольова саморегуляція; 3) смислова, ціннісна саморегуляція. Базальна емоційна саморегуляція забезпечується неусвідомлюваними механізмами, що працюють незалежно від бажання людини, і сенс їхньої роботи полягає у забезпеченні психологічно комфортного і стабільного стану внутрішнього світу. Вольова і смислова саморегуляції стосуються свідомого рівня. Вольова базується на вольовому зусиллі, яке спрямовує поведінкову активність у потрібному напрямку, але не знімає

внутрішнє протистояння мотивів і не забезпечує стану психологічного комфорту. Смислова ґрунтується на механізмі смислового зв'язування, що полягає в осмисленні та переосмисленні існуючих цінностей і породженні нових життєвих сенсів. Завдяки такій свідомій перебудові особистістю структури власної ціннісної сфери розв'язується внутрішній мотиваційний конфлікт, знімається психічна напруженість, і гармонізується внутрішній світ особистості. Для досягнення найвищого, смислового рівня емоційної саморегуляції неодмінною умовою виступає вміння розпізнавати та вербально описувати відтінки власних емоційних переживань; усвідомлення власних потреб та цінностей; розуміння значення емоцій, що виникають.

Дослідник Ю.Лисюк [3], визначаючи можливості емоційної саморегуляції людини та педагогічні умови її формування, приходять до такого висновку, що питання формування здатності особистості до саморегуляції вирішуються в педагогічній науці у контексті більш загальних проблем, предметом спеціальних наукових досліджень є не лише вольове та емоційне саморегулювання, а також саморегулювання оцінних ставлень.

Незважаючи на цілий ряд наукових досліджень, цілісної системи розв'язання проблеми формування здатності особистості до емоційної саморегуляції та саморегулювання діяльності сучасна педагогічна наука ще не запропонувала.

Отже, поняття «емоційна саморегуляція», вчені розуміють як: «керування людиною власними емоціями у процесі її діяльності чи спілкування з іншими людьми», «розуміння природи емоцій, уміння розпізнавати їх і здатність володіти собою». На основі аналізу наукової літератури ми вважаємо, що емоційна саморегуляція складне особистісне утворення, яке забезпечує здатність людини регулювати свій емоційний стан та поведінку.

Література:

1. Короткий психологічний словник / За ред. проф. В.І.Войтка – К.: «Вища школа», 1976. – 190 с.
2. Краткий психологический словарь. / Сост. Л.А.Карпенко; Ред. А.В. петровского, М.Ярошенко. – М.: Политиздат, 1985. – 431 с.

3. Лисюк Ю. Методика формування досвіду саморегулювання майбутніх музикантів-педагогів у вищих мистецьких навчальних закладах: Дис. ... канд. пед. Наук: 13.00.02 / Київський національний університет культури і мистецтв. – К., 2007. – 239 с.

4. Новий тлумачний словник української мови / Укл В.Яременко, О.Сліпущко. – К.: Видавництво «АКОНІТ», 2008. – 944 с.

5. Психология Словарь / под общ. ред. А.Петровского, М.Ярошевского. – 2-е изд, испр. и доп. – М.: Политиздат, 1990. – 494 с.

6. Чебыкин А. Теория и методика эмоциональной регуляции учебной деятельности: Науч. – метод. пособие. – Одесса АстроПринт, 1999. – 158 с.

РОЗВИТОК ПЛАСТИЧНО-ЕМОЦІЙНОЇ ВИРАЗНОСТІ ЗАСОБАМИ СУЧАСНОЇ ХОРЕОГРАФІЇ

Іванов Д., Холоденко В.

Хореографічне мистецтво на сучасному етапі свого розвитку, як і інші види мистецтва, трансформується відповідно до потреб сьогодення. А сьогодні суспільство бажає відображення у мистецтві сучасної дійсності сучасними виражальними засобами, які здатні виразити всю складну палітру емоцій, що доводиться переживати людині у теперішній час. Сучасна хореографія якраз і є тим видом мистецтва, яке має великий арсенал новітніх засобів, що дозволяють як самовиражатись людині в танці, так і розвивати її пластично-емоційну виразність. Отже, обрана для висвітлення тема є актуальною.

Метою статті є обґрунтування доцільності розвитку пластично-емоційної виразності засобами сучасної хореографії.

Характерною особливістю мистецтва танцю є розкриття змісту твору за допомогою ритмічної пластики людського тіла. Саме для цього в хореографії, як і кожному виді мистецтва існують свої засоби виразності: рух, жест, поза, міміка – тобто своя «лексика», але для оволодіння технікою танцювальної виразності потрібні роки.

Танець, як і будь-яке мистецтво, відображає дійсність у специфічній образно-художній формі. Це мистецтво образно-пластичного та емоційно-чуттєвого відображення дійсності зображально-виражальними засобами. Рухам тіла, жестикуляції та міміці належить провідна роль у створенні образів, а сутнісною ознакою є пластично-емоційна виразність. Тому ми можемо стверджувати, що танцювальний образ, це цілісний феномен буття, як тілесне вираження розумового та практичного досвіду, це символічний репрезент думок і почуттів через посередництво пластичних дій, це об'єктивізація внутрішнього світу через рух, у якому пробуджується творчий потенціал [1, с.248].

Проблема виразності – одна з головних проблем філософії мистецтва. В широкому значенні слова можна говорити про виразність не лише як про категорію мистецтва, а й як про загальну філософську категорію, специфічною рисою якої є виявлення ступеня людського в світі [4, с.60]. У сучасній науково-методичній літературі поняття виразність розглядалось різними авторами і ми бачимо багато наукових розробок в цій сфері.

Виразність – специфічна особливість творів мистецтва, найважливіша характеристика художньої форми. Виразність присутня у всіх видах мистецтва, але по-різному, виявляється в тих областях, які зображають або описують навколишній світ і в тих, яким це не властиво [2, с.59].

Пластично-емоційна виразність залежить в першу чергу від рівня розвитку міміки, ступеня розвитку пластики тіла, використання виразних рухів, багатства жестів, темпераменту, енергетики людини. Виразними діями не тільки визначається, але і формується чуттєва сфера. Підтвердженням цього є слова С.Рубінштейна: «Виразний рух (або дія) не тільки висловлює вже сформоване переживання, а й включаючись, формує його; так само як, формуючи свою думку, ми формуємо наше почуття, висловлюючи його» [6, с.712].

Виразність була суттю, стрижнем, основою танцю А.Дункан. Кожен рух, який народжувався від внутрішнього інтуїтивного імпульсу-єдиного сплаву думки, емоції і відчуття, не міг бути невиразним. Це був час широкого розповсюдження різних видів